

Nobenega presenečenja ni, katerim programom je fizika konkurirala, ko so se odločali za študij. Največ jih je v naravoslovju in tehniki. Prva je matematika, nato strojništvo, računalništvo ter kemija, kar ni presenečenje.

Med študenti dokaj krepko prevladujejo fantje, vendar ne več tako kot včasih. Večina brucev prihaja z gimnazij. Za fiziko se v povprečju začnejo zanimati pri starosti trinajst let, s sedemnajstimi pa se odločijo za študij.

Rezultati v celoti niso presenetljivi, lahko pa koristijo snovalcem študijskega programa z idejami, kaj pričakujejo od študijskega programa tisti dijaki, ki se odločijo za vpis na fiziko, in pomagajo pri strategiji privabljanja novih študentov. Kot kaže, je najpomembnejši faktor, na katerega imamo vpliv, skrb za dobre učitelje fizike v osnovnih in srednjih šolah.

LITERATURA

[1] www.hopenetwork.eu, ogled: 25. 5. 2015.

VESTI

OSEMDESET LET PROFESORJA ANTONA SUHADOLCA

Sredi aprila je dopolnil osemdeset let prof. dr. Anton Suhadolc, ki je bil v drugi polovici 20. stoletja in je še danes eden najbolj znanih in cenjenih profesorjev Oddelka za matematiko Univerze v Ljubljani. Okrogli jubilej je priložnost, da opozorimo na njegov prispevek k razvoju študija in raziskovanja matematike na Slovenskem.

Rodil se je 19. aprila 1935 v Ljubljani. Po maturi na bežigraski gimnaziji je študiral matematiko na ljubljanski univerzi, diplomiral konec leta 1957, bil nato leto dni zaposlen na Institutu Jožef Stefan, leto dni služil vojaški rok, marca 1960 pa je postal asistent na tedanji Naravoslovni fakulteti, kasnejši Fakulteti za naravoslovje in tehnologijo (FNT).

Kot Humboldtov štipendist se je dve leti strokovno izpopolnjeval v Heidelbergu. Tam je začel pripravljati doktorat, ki ga je pod mentorstvom profesorja Ivana Vidava končal v Ljubljani in z disertacijo *Posplošitev Fourier-Laplaceove transformacije* promoviral februarja 1965. Po doktoratu je bil vse do upokojitve leta 1998 zaposlen na FNT (zadnja tri leta na novo nastali Fakulteti za matematiko in fiziko), najprej kot docent, nato izredni profesor in od leta 1981 kot redni profesor za matematiko. V tem času je bil dvakrat gostujoči profesor v ZDA, eno leto (1969/70) na University of Wisconsin v Madisonu in eno leto (1977/78) na University of Florida v Tallahasseeju. Trikrat je bil za krajši čas tudi na študijskem dopustu v Hagenu v Nemčiji.

Področje znanstvenega zanimanja in delovanja profesorja Suhadolca je bila matematična analiza, zlasti v povezavi z matematično fiziko. Poleg dvajsetih internih poročil o raziskovalnem delu na Inštitutu za matematiko, fiziko in mehaniko (IMFM), ki jih je bilo treba v šestdesetih, sedemdesetih in osemdesetih letih 20. stoletja izdelati vsako leto, je objavil dvanajest tehtnih znanstvenih člankov. Njihova vsebina sega od integralskih operatorjev te ali one vrste, Fourierove in Laplaceove transformacije, do linearizirane Boltzmannove enačbe v transportni teoriji nevtronov in do problemov pretakanja nestisljivih tekočin skozi porozni material. Za znanstveno raziskovalno delo s področja transportne teorije je leta 1974 skupaj s profesorjem Sergejem Pahorjem prejel prestižno Kidričevo nagrado, predhodnico današnje Zoisove nagrade za znanstveno delo. Recenziral je številne znanstvene članke in knjige ter o njih poročal v tujih referativnih revijah (samo v *Mathematical Reviews* oziroma kasnejšem *MathSciNet* okrog dvestokrat) in v domačem *Obzorniku* (skoraj štiridesetkrat). V *Obzorniku* in *Preseku* je objavil številne strokovne članke in krajše prispevke, skupaj skoraj šestdeset. Ob deseti obletnici izhajanja *Preseka* je prejel priznanje DMFA Slovenije. Napisal je tudi šest univerzitetnih dodiplomskih učbenikov, dva podiplomska in več krajših samostojnih strokovnih publikacij ter matematičnih prispevkov v različnih zbornikih. Prevajal je iz angleščine v slovenščino in iz ruščine v angleščino. Udeležil se je različnih kongresov v okviru bivše države in več mednarodnih konferenc. Kot gost je imel predavanja na univerzah v Mariboru, Zagrebu, Trstu, Madisonu in v Hagenu. Rad je predaval dijakom pa tudi učiteljem na strokovnih srečanjih v okviru Društva matematikov, fizikov in astronomov Slovenije (DMFA).

Profesorski ugled in splošno priljubljenost med slovenskimi matematiki pa si je zagotovo pridobil s svojimi rednimi predavanji. Generacijam študentov matematike je bil odličen vodnik na poti odkrivanja skrivnosti posameznih matematičnih disciplin: linearne algebre, numerične in funkcionalne analize, aproksimativnih metod, teorije mere, diferencialnih enačb (analiza

III in IV), enkrat tudi teorije analitičnih funkcij, pogosto pa različnih specialnih tečajev in seminarjev. Občasno je predaval matematiko tudi drugim naravoslovcem, tehnikom, računalnikarjem in slušateljem pedagoške fakultete v Ljubljani. Na podiplomskem študiju je učil na domači fakulteti (seminar, linearni topološki prostori, funkcionalna analiza, variacijske metode za mehanike), na fakulteti za elektrotehniko in na montanistiki. Svojo pedagoško poslanstvo je nekaj časa uresničeval tudi še po upokojitvi.

Njegova predavanja so se odlikovala po jasnosti in nazornosti, čeprav je bila predpisana snov večinoma med matematično najbolj zahtevnimi. Govoril je mirno in zbrano; nikoli ni povzdignil glasu, a kljub temu je bila njegova razlaga živahna in privlačna. Na izpitih je bil do študentov izjemno prijazen in korekten. Med njimi je bil na glasu kot dober in zaželen mentor. V tej vlogi se je izkazal pri šestinšestdesetih diplomah in šestih magisterijih. V resnici pa je njegovo mentorsko delo presegalo te okvire. S svojo široko matematično razgledanostjo in sposobnostjo poslušati in vživeti se v (matematične) probleme drugih je bil primeren sogovornik svojim kolegom, tako matematikom kot fizikom, o različnih strokovnih vprašanjih. Tudi do drugih sodelavcev je bil odprt in vedno vsaj z nasvetom pripravljen priskočiti na pomoč. Pomagal je npr. pri organiziranju matematične knjižnice, kasneje pri naročanju in klasifikaciji knjig, pri pripravi razstave o Vegovih logaritmičnih ob slovenskem matematičnem kongresu leta 1994, pri organizaciji Vegovih dnevov leta 2004 itd. Za svoje predano pedagoško delo je profesor Suhadolc upravičeno prejel pomembno priznanje domače alme mater. Leta 2002 je postal zaslužni profesor Univerze v Ljubljani.

V svoji univerzitetni karieri je moral prevzeti tudi ustrezen delež administrativnih in vodstvenih dolžnosti na Oddelku za matematiko. Dva ločena mandata je bil predstojnik oddelka, še prej namestnik predstojnika. V zgodovino se je zapisal kot prvi dekan nove Fakultete za matematiko in fiziko. To zahtevno in nehvaležno funkcijo je opravljal v kritičnih letih 1995–1997, ko je bilo treba na novo vzpostaviti celoten dekanat in vse njegove službe. Nazadnje je v letih 2006–2009 opravljal pomembno državno funkcijo na znanstvenem področju kot član Odbora za Zoisove nagrade in priznanja Republike Slovenije.

Ob koncu šestdesetih let je vodil Oddelek za matematiko na IMFM in bil v začetku devetdesetih let predsednik inštitutskega sveta. Tako rekoč vso svojo kariero je bil aktiven pri DMFA. Bil je dolgoletni član upravnega odbora društva, štiri leta njegov podpredsednik in dve leti predsednik, po upokojitvi pa član častnega razsodišča. Več kot dvajset let je bil član uredništva in kasneje svetovalec društvenega glasila *Obzornik*, od tega devet let urednik za matematiko. Eno leto je bil tudi predsednik Komisije za

tisk. Društvo se mu je za dolgoletno nesebično delo leta 2001 zahvalilo z izvolitvijo za častnega člana.

Doslej smo govorili o profesorju Suhadolcu kot matematiku v različnih vlogah: znanstvenika in univerzitetnega profesorja, promotorja znanosti in urednika strokovne revije. Poročilo pa bi bilo nepopolno, če ne bi omenili tudi njegovih drugih zanimanj in aktivnosti, ki so le rahlo povezane z matematiko ali pa povsem zunaj matematičnega področja.

Že pred upokojitvijo ga je zanimala zgodovina matematike. Ob različnih priložnostih je predaval o znamenitih matematikih iz naše preteklosti, o Vegi, Močniku, Hočevarju, večkrat o Plemlju, pa o Zupančiču, Kušarju, o nekaterih tujih znanih matematikih, o začetkih pouka fizike na ljubljanski univerzi, o nastanku logaritmov, o starih učbenikih itd. O vsem tem je pisal v *Obzorniku*, pa tudi v *Kroniki* in drugje. Pretipkal, uredil in v samozaložbi je izdal dnevnik svojega očeta (znanega arhitekta) iz partizanskih dni. Njegovo zadnje veliko delo pa je raziskava o pozabljenem in po krivici zamolčanem predvojnem slovenskem matematiku, Plemljevem kolegu in njegovem nasledniku na rektorskem stolu Univerze v Ljubljani. O njem je napisal več poročil in člankov, krona pa je objava knjige *Življenje in delo profesorja Riharda Zupančiča*, ki jo je leta 2011 izdala domača založba DMFA – založništvo. V zadnjem času se profesor Suhadolc rad udeležuje različnih predavanj v okviru Društva univerzitetnih profesorjev in Seminarja za zgodovino matematike in matematičnih znanosti pri DMFA.

Med kolegi na fakulteti slovi tudi njegovo intenzivno ukvarjanje z rastlinami in s cvetjem. O njih si je z leti nabral ogromno praktičnega in teoretičnega znanja. S svojih številnih potovanj v tujino je prinašal eksotične rastline, jih gojil doma in občasno »razstavil« na hodnikih fakultete, da smo jih lahko občudovali tudi drugi in hkrati poslušali profesorjevo razlago. O nekaterih posebnih rastlinah je pisal v revijah *Proteus* in *Moj mali svet*. Poleg tega je profesor Suhadolc eden najboljših slovenskih poznavalcev lesa; domačega, ki ga je zbiral po vseh krajih, in tudi tujega. O tem je leta 2012 izdal knjigo *Les naših dreves in grmovnic*. Različne vrste lesa je uporabil za razne praktične predmete, celo domači parket. Posebnost so manjše in večje krogle, ki jih je dal izdelati in jih v zadnjih desetih letih prikazal na številnih razstavah po Sloveniji.

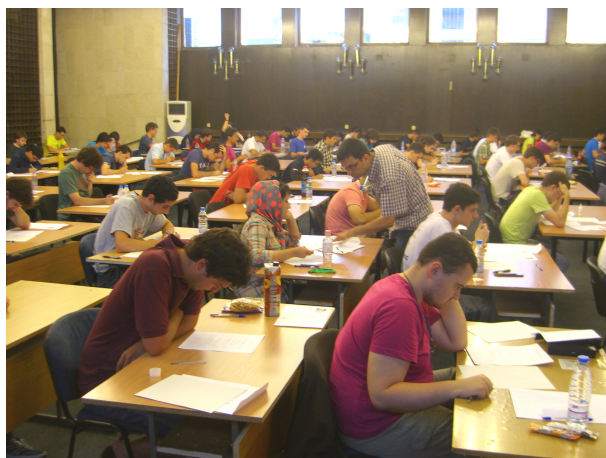
Kaj naj rečemo ob koncu tega poročila, ki seveda ne more celovito prikazati niti bogate ustvarjalnosti profesorja Suhadolca niti njegovih pedagoških zaslug in strokovnih prizadevanj, kaj šele vse širine njegovega duha? Omenili smo že nagrado za znanstveno delo ter univerzitetna in društvena priznanja. Za svoje druge uspehe in ravnanja najbrž ni dobil ničesar, razen notranjega zadovoljstva. To pa ne pomeni, da si ne zaslužijo pozornosti in da jih njegovi

nekdanji učenci in kolegi ne znamo ceniti. Ob življenjskem jubileju pa mu predvsem želimo, da ostane še naprej čil in vitalen, mlad po duhu, trden v svoji intelektualno poštenosti in pokončni drži ter vever v svojem odnosu do soljudi.

Še na mnoga zdrava leta, spoštovani gospod profesor!

Milan Hladnik

ENAINDVAJSETO MEDNARODNO TEKMOVANJE ŠTUDENTOV MATEMATIKE

Slika 1. Študenti med reševanjem nalog.

V Blagoevgradu v Bolgariji je od 29. julija do 4. avgusta 2014 potekalo že 21. tekmovanje študentov matematike. Iz Slovenije sta se ga udeležili dve ekipi. Fakulteto za matematiko in fiziko Univerze v Ljubljani so zastopali Vesna Iršič in Venko Mramor iz drugega letnika, Simon Bergant iz tretjega letnika ter Matej Aleksandrov in Matej Petković iz prvega letnika druge stopnje študija, Famnit Univerze na Primorskem pa študenti Marko Rajković in Marko Palangetič iz prvega letnika ter Anastasiya Tanana iz drugega letnika. Vodji ekip sva bila Gregor Šega in István Estélyi.

V dvodnevem reševanju desetih nalog se je pomerilo 324 študentov, razvrščenih v 73 ekip. Običajno ekipo sestavljajo študenti ene univerze, včasih pa je kakšna od ekip sestavljena iz študentov različnih univerz (letos je bila taka zmagovalna ekipa, ki se je imenovala Narodna ekipa Izraela). Poleg ekip se tekmovanja vedno udeleži še nekaj posameznikov, saj se na tekmovanje lahko prijavi vsak študent matematike.